

Nariadenie o výživnom

Jana Vnuková
Ministerstvo zahraničných vecí a
európskych záležitostí
Slovenskej republiky

- Nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti
- Úradný vestník EÚ, 10. 1. 2009, str. 1-7

Ciele nariadenia o výživnom

- zabezpečiť účinné a rýchle vymáhanie výživného v EÚ (okrem Dánska)
- uľahčiť komunikáciu medzi ústrednými orgánmi a umožniť podávanie žiadostí elektronicky (9 štandardných formulárov)
- účinnosť 18. júna 2011/1.8.2013

história

- Predchádzajúca úprava výživného: nariadenie Brusel I č. 44/2201 (čl. 5 ods. 2) – potrebné *exequatur* a nariadenie č. 805/2004, ktorým sa vytvára európsky exekučný titul pre nesporné nároky
- Absencia úpravy rozhodného práva na úrovni EÚ (§38a ZMPS)
- Úprava výživného bola vyňatá z nariadenia Brusel II a Brusel II bis

kontext

- Prepojenie s Hagským dohovorom o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny z 23. 11. 2007, nadobudol platnosť 1. 3. 2013
- Haagsky protokol o rozhodnom práve z 23. novembra 2007

Právomoc

- Rozsah pôsobnosti:
 - vyživovacia povinnosť vyplývajúca z rodinných vzťahov, príbuzenstva, manželstva a švagrovstva

Pravidlá právomoci

- všeobecná právomoc:- súd obvyklého pobytu odporcu
 - súd posledný OP oprávneného
 - súd s právomocou konať o osobnom stave, ak je výživné spojené s týmto konaním a ak sa právomoc nezakladá výlučne na št. príslušnosti
 - súd s právomocou konať o rodičovských právach a povinnostiach, ak je výživné spojené s týmto konaním a ak sa právomoc nezakladá výlučne na št. príslušnosti
- Voľba súdu - obmedzenia
- Právomoc založená na účasti odporcu
- Subsidiárna právomoc (založená na spoločnom občianstve)
- Súd úzkej väzby

Obmedzenia pre voľbu súdu

- iba vo vzťahu k deťom nad 18 rokov
- súd obvyklého pobytu jedného z účastníkov
- súd štátnej príslušnosti jedného z účastníkov
- v prípade výživného medzi manželmi:
 - súd s právomocou konať o spore v manž. veci
 - súd v ČŠ, kde mali manželia posledný obvyklý pobyt aspoň rok
- Písomná forma dohody o voľbe súdu

Rozhodné právo

- Haagsky protokol o rozhodnom práve z r. 2007
- nadobudol platnosť 1. júla 2013
- určuje rozhodné právo pre výživné z rodinných vzťahov, príbuzenstva, manželstva a švagrovstva, vrátane výživného vo vzťahu k deťom bez ohľadu na to, či sú ich rodičia zosobášení

Pravidlá pre určenie rozhodného práva

- všeobecné: právo štátu obvyklého pobytu povinného (ak sa obvyklý pobyt zmení, nové rozhodné právo sa uplatní odo dňa zmeny obvyklého pobytu)
- osobitné pre niektoré kategórie (všeobecné kritérium sa neuplatní):
 - výživné medzi manželmi a býv. manželmi, ak jedna zo strán namieta a právo iného štátu má užšiu väzbu (najmä posledné spoločné bydlisko)
 - výživné okrem výživného na mal. a okrem výživného medzi manželmi a býv. manželmi: dlžník môže namietať, že povinnosť výživného neexistuje v právnom poriadku štátu obvyklého pobytu dlžníka a ani štátu spoločného občianstva strán
- voľba rozhodného práva dohodou strán písomnou formou pred začatím konania
- Obmedzenie voľby:
 - a) právo štátu štátneho občianstva jednej zo strán v čase dohody;
 - b) právo štátu obvyklého pobytu jednej zo strán v čase dohody,
 - c) právo určené jednou zo strán ako rozhodné, alebo skutočne uplatnené právo na majetkový režim;
 - d) právo určené stranami ako rozhodné, alebo skutočne uplatnené právo na rozvod alebo rozluku

Rozsah voľby rozhodného práva

- a) či a v akom rozsahu a od koho môže veriteľ žiadať výživné;
- b) v akom rozsahu môže veriteľ žiadať výživné retroaktívne;
- c) základ pre výpočet výšky výživného a úroky;
- d) kto môže začať konanie o výživné, okrem prípadov procesnej zodpovednosti a zastúpenia v konaní,
- f) rozsah výživného v prípadoch, kedy platby poskytnuté veriteľovi vymáha verejný orgán.

Uznanie a výkon

- Zrušenie exequatur pre štáty viazané Hagským protokolom o rozhodnom práve
- Dôvody odmietnutia uznania pre štáty, ktoré nie sú viazané Protokolom:
 - rozpor s verejným poriadkom
 - odporcovi nebola riadne doručené oznámenie o začatí konania
 - nezlučiteľnosť so skorším rozhodnutím v štáte, kde sa žiada o uznanie
 - nezlučiteľnosť so skorším rozhodnutím v inom/3. štáte

Návrh na vyhlásenie vykonateľnosti

Náležitosti návrhu:

- rovnopis rozhodnutia spolu s tlačivom II a jeho úradným prekladom

Súd vyhlási vykonateľnosť do 30 dní

Možnosť vyhlásiť predbežnú vykonateľnosť aj pri podaní opravného prostriedku + aj keď to vnútroštátne právo neumožňuje

Formuláre

- Výpis z rozhodnutia/zmieru o vyživovacej povinnosti, na ktorý sa nevzťahuje konanie
- Výpis z rozhodnutia/zmieru o vyživovacej povinnosti, na ktorý sa vzťahuje konanie o vyhlásení vykonateľnosti
- Výpis z verejnej listiny o vyživovacej povinnosti, na ktorý sa nevzťahuje konanie
- Výpis z verejnej listiny o vyživovacej povinnosti, na ktorý sa vzťahuje konanie o vyhlásení vykonateľnosti
- Dožiadanie o osobitné opatrenia (informácie o pobyte povinného a pod.)
- Tlačivo žiadosti o uznanie/vyhlásenie vykonateľnosti/výkon
- Tlačivo žiadosti o vydanie alebo zmenu rozhodnutia o vyživovacej povinnosti
- Potvrdenie o prijatí žiadosti – súd zasiela do 30 dní
- Oznámenie o zamietnutí žiadosti alebo pozastavení konania o žiadosti

Judikatúra SD EÚ

- Vec C-400/13 (mal. Sophia Sanders v. David Verhaegen, Amtsgericht Düsseldorf) - súlad nemeckého zákona o vymáhaní výživného v cudzine v súlade s čl. 3 a) a b) nariadenia
- Vec C-408/13 (Barbara Huber v. Manfred Huber, Amtsgericht Karlsruhe) – súlad nemeckého zákona o vymáhaní výživného v cudzine v súlade s čl. 3 a) a b) nariadenia
- Vec C-442/13 (Sarah Nagy v. Marcel Nagy, Najvyšší súd AT) – čl. 12 nariadenia – konania v tej istej veci

Haagsky dohovor o vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny z r. 2007

- Cieľ dohovoru je zaistiť účinné vymáhanie cezhraničného výživného:
 - a) zavedením mechanizmu spolupráce medzi orgánmi zmluvných štátov;
 - b) sprístupnením žiadostí na vydanie rozhodnutia o výživnom;
 - c) umožnením uznávania a výkonu rozhodnutí o výživnom,
 - d) požadovaním účinných opatrení na zabezpečenie promptného výkonu rozhodnutí o výživnom.

Ďakujem za pozornosť

jana.vnukova@mzv.sk